Før og nu.

Den gamle tid var som kjent svært lite effektiv. Det var ikke orden på noen ting. Nu er det blitt meget bedre med alt sammen. Det er vel derfor den såkalte "regjering" ennu ikke er ferdig med behandlingen av statsbudsjettet for den termin som begynte 1. juli. I gamle dager pleidde man jo som regel å ha unnagjort budsjettsakene tidlig i juni måned, men nu er som sagt alt blitt så meget mer effektivt og ekspeditt.....
Et forslag til budsjett for den termin vi nu er inne i, viser en totalutgift på 1o3o millioner kroner. For forrige termin lød budsjettanslaget på 1oo9 millioner kroner. I det nye budsjett er det som inntekt av kapitalmidler opført 43o millioner kroner. I praksis vil det vi at det skal lånes et omtrent tilsvarende beløp. Forrige budsjett viste en tilsvarende post på omlag 27o millioner kroner. - Når det gjelder å låne penger og velte bekymringene over på fremtiden, later det sannelig til at det nye styre er betydlig mer effektivt enn det gamle!

vvvv

Matsituasjonen

forverrer sig fra uke til uke. Husmødrene i Oslo og mange andre byer begynner sin arbeidsdag med å stå i melkekø, alltid med lite, men ofte også med slett ikke noe resultat. Situasjonen forklares når en hører at tyskerne bare i juli måned i Oslo beslagla 1,3oo,ooo kg. poteter, 95,ooo kg. melk og fløte, 163,ooo kg. kondensert melk, og 166,ooo kg. frisk grønnsaker. Til dette kommer så de varer som blir hentet direkte hos produsentene over hele landet.

vvvv

Dødsdømt nordmann flyktet.

Det har lykkes en av de dødsdømte fra Bergen å flykte sammen med en annen norsk fange. Flukten foregikk under en nokså lang utmarsj til veiarbeid i Bergensdistriktet. De tyske soldater, som var med for å passe på fangene, var vant til at alle mann var på plass, og de hadde derfor gitt sig langt etter. Der terrenget ga høve til det, stakk de to fangene sig vekk og gjemte sig i skogen til de kunne komme videre. Flukten lyktes over all forventning. Først da fangene kom tilbake til leiren om kvelden, blev flukten oppdaget. Tillitsmannen for fangene, en eldre mann, fikk da først en fryktelig kjeft og blev siden kommandert til å stå i giv akt hele natten.

vvvv

Gode nordmenn.

n.s.ordføreren i Nes på Romerike, Flesjø, hadde bevilget 5oo kroner til en bautasten over fire ungdommer fra bygda som falt for Norge under kampene mot de tyske overfallsmenn. Fra deres foreldre forelå imidlertid i herredstingets møte den 2o. august et brev, der de på det mest bestemte frabad sig en bautasten reist av dem som nå styrer bygd og land. Brevet sluttet slik: "Når vi meddeler ordføreren dette, er vi hellig overbevist om at det er i full overensstemmelse med våre sønners ånd og innstilling, og vi forlanger at dette vil bli respektert." - Både ordføreren og en annen n.s.mann, O. Hofsrud, ga uttrykk for innett forbitrelse over brevet fra de faldnes foreldre. Resultatet blev imidlertid at saken blev utsatt inntil videre - foreldrenes protest blev med andre ord tatt til følge. Formodentlig vil ungdommen i bygden nå reise sine faldne kamerater et verdig minne, uten noen medvirkning fra landsforrædernes side.

vvvv

n nazistiske nyordning

norsk teater har i disse dager satt en ny rekord. Til sjef for landets hovedscene, Nasjonalteatret i Oslo, har "kulturdepartementet" utpekt den fungerende kinodirektør i Oslo, n.s.mannen Gustav Berg-Jæger.

## Sverige og krigen.

Det er ikke mange nøitrale stater igjen i Europa i dag. To av dem, Tyrkia i sør og Sverige i nord, er kommet i en særlig farlig stilling etter det tyske overfallet på Sovjet, og da er det bare naturlig at Sveriges holdning kommer i brennpunktet på denne siden av Kjølen.
Det har hersket stor uklarhet omkring Sveriges politikk siden den 9. april i fjor, og vi har hatt gjentatte rykte-bølger om den kurs Sverige ville følge, men det har som oftest vist sig at det bare har vært rykter - uten noe grunnlag i faktiske begivenheter innen- eller utenfor Sveriges grenser. Det kan derfor være nyttig å slå fast enkelte elementære kjensgjerninger, særlig når det gjelder befolkningens stilling til stormaktskrigen mellem Tyskland-England-U.S.A.-Sovjet.
Den overveiende del av den svenske befolkning står på vår side i kampen, men den ønsker, sikkert nesten like enstemmig, å holde sig utenfor krigen og dette har lykkes hittil. Den 22. juni - samme dag som Tyskland overfalt Sovjet, satte tyskerne følgende krav frem i Stockholm: 1) Rett til transitt av en tysk divisjon fra Norge til Finnland. 2) Nødlandingsrett for tyske fly i Nord-Sverige. 3) Rett for tyske transport- og krigsskip til uavhengig av internasjonale rettsbestemmelser å gå inn til svenske havner og reparere der. 4) Rett til ukontrollert bruk av svenske rikstelefonledninger. Tyskerne la størst vekt på det første kravet, og dette blev innrømmet, samtidig som de andre kravene blev delvis imøtekommet. Kravene forårsaket imidlertid en kraftig strid innenfor riksdagen, og blant sosialdemokratene, som har flertall i riksdagen, var det stort flertall for å avvise dem. Regjeringsflertallet gikk imidlertid inn for å imøtekomme kravene, og det fikk til slutt sin vilje.
Siden dette skjedde, har imidlertid situasjonen endret sig ganske vesentlig. Etter 11 ukers krig i Sovjetsamveldet er ikke Tyskland så farlig, rent militært, som i juni. England og De forente stater har stillet sig på Sovjets side, og enhver kompromisfred er umulig. Mens det under vinterkrigen i Finland meldte sig 10,000 svensker til hjelp for Finnland, har det til nå bare meldt sig omlag 800 frivillige til "korstoget mot bolsjevismen", og den materielle og økonomiske støtten har, i motsetning til i 1939, vært betydningsløs. Innen de politiske kretser og i pressen har stillingen vesentlig bedret sig. I en tale som Per Albin holdt 29. juni, la han ikke skjul på at det hadde vært store indre stridigheter under behandlingen av krigssituasjonen, men han understreket samtidig meget bestemt at de innrømmelser som var gjort, var begrensede og at de ikke skulle gjentas.
Sverige har gjennemlevet en meget vanskelig tid, men det har nyttet tiden til å ruste, og det er i dag en militær maktfaktor av betydning. Samtidig med den politiske avklaring og avskalling innen landet, må dette være en torn i øiet på de tyske nazister, og det er ikke helt utelukket at Quislings tale i Oslo i forrige uke dannet innledningen til en ny tysk offensiv mot Sverige. Om Tyskland vil la det gå så langt som til åpen krig, skal være usagt, men den svenske pressens svar på anklagene fra Quisling er tydelige bud om at Sverige ikke vil finne sig i å bli tvunget med i den nazistiske "neu-ordnung" uten sverdslag. Den svenske pressen, med Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter og Eskiltuna-kuriren i spissen har nesten uten unntagelser gitt Quisling blankt avslag på hans krav om at "den svenske pressen må innstille sine angrep på "den nasjonale nyordningen" i Norge". Alle gode nordmenn vil vel håpe at Sverige slipper krigen, men blir de tvunget inn i den, vil vi nok finne det svenske folket på den riktige siden.

## Svalbard fritt igjen.

Alle nordmenn har grunn til å være fornøidd over at norske, engelske og kanadiske tropper har besatt Svalbard. Den offisielle melding om okkupasjonen blev sendt ut natt til tirsdag, men aksjonen fant sted for en god tid siden, og har vært en offentlig hemmelighet i flere uker.
Okkupasjonstroppene, som står under kanadisk overkommando, kom direkte fra England og overfarten blev beskyttet av sterke engelske flåtekrefter. Konvoien møtte ingen motstand under reisen eller ved landsstigningen på Svalbard, og okkupasjonen er sikkert kommet som et sjokk for tyskerne. Etter ankomsten til Svalbard, gikk troppene i land med sin utrustning, mens de

norske grubearbeiderne, sammen med sine familier, blev tatt ombord i troppetransportskibene, og samtlige nordmenn er nå ankommet til England i god behold. Når de norske arbeiderne er flyttet bort fra Svalbard, har det sansynligvis sin årsak i flere forhold, men de viktigste har vel vært at det måtte skaffes plass for okkupasjonstroppene, samtidig som det sikkert har vært et alminnelig ønske blant grubearbeiderne å få slutte sig til de norske styrkene i Storbritannia.
Det er ennu uråd å ha noen begrunnet mening om hvilke følger aksjonen på Svalbard vil få, men i første omgang vil nok tyskerne gråte mest over at de går tapt av de rike kullgruvene på øia. Kullene, som før kom fra Svalbard, må nu skaffes tilveie fra Tyskland eller Polen. Det blir en ulike vanskeligere oppgave enn en hadde før, og vil legge langt større beslag på skibstonnasje til transport av kullene, samtidig som selve transporten blir mer risikabel. Det kan i parantes nevnes at fire norske kullbåter, med last fra Svalbard til Norge, i stedet er kommet inn til Reykjavik hvor kullene sikkert kommer godt med!

En minnegudstjeneste.
---
Sist søndag kveld blev det holdt en liten minnehøitidelighet i London-kringkastingen over de 7o nordmenn som mistet livet ved senkingen av destroyeren "Bas" og de 3 nordmenn som falt som offer for en tysk eksekusjons-peletong i Bergen nylig. Marineprest Leirvåg holdt en gripende tale og understreket at de 73 nordmenn hadde gitt sitt for å holde fridomsbålet flammende i alle norske sinn.

---

Fra kringkasterne i England og Sovjet er det sendt ut paroler til arbeiderne i de nazi-okkuperte land om å arbeide så langtsomt som mulig ved alle anlegg og i alle bedrifter som er av betydning for den tyske krigføringen. Skildpadden med V-tegnet på ryggen er kampanjens symbol.

---

Lørdag den 3o. august hadde Oslo besøk av de engelske flyvende festninger som bombet mål på Oslo havn. Flyveturen fra nærmeste engelske støttepunkt og tilbake igjen er den lengste "ekspedisjonen" engelskmennene hittil har foretatt med de flyvende festningene. Ikke et eneste fly gikk tapt.

---

De alliertes skipstap i juli og august var kanpt en fjerdedel av tapene i det tilsvarende tidsrum i vår.

---

En tysk ubåt blev forleden kapret av russiske flåtestyrker i Barentshavet. - En annen ubåt blev angrepet av et engelsk fly midt ute i Atlanterhavet og stygt skadet. Besetningen heiste et hvitt flagg og flyet tilkalte straks et krigsskip som satte prisemannskap ombord og fikk ubåten tauet i havn. - Samtidig foreligger det meldinger om at en engelsk destroyer har fått hederlig omtale av admiralitetet etter å ha ødelagt to tyske ubåter på en natt.

---

I et kommentar til Quislings tale i forrige uke skriver dansk Nationaltidende at "Quisling må være feil underrettet om forholdene i Danmark og den rolle Fritz Claussens parti spiller" når han kunne påstå at nyordningen feidde som en stormvind inn over Danmark!

---

Blant ukens talere i London-kringkasteren merket vi oss særlig professor Worm Müller som talte om og for sjøfolkene, kommandørkaptein Riiser Larsen som holdt den egentlige åpningstalen til "Normanna-utstillingen" i Oslo og redaktør Sven N. Oftedal (tidligere i Stavanger Aftenblad) som bragte en hyldest til den uovervinnelige og ukuelige norske optimismen.

---

En amerikansk lastebåt blev sist søndag senket av en flybombe i Det røde hav.

---

Under dagslysoperasjoner mandag gikk to engelske flyvende festninger tapt. Det er de første fly av denne typen som er blitt skutt ned under krigen hittil.

---

## +B L A N D E T  S A L T R E T T+

Karakteristisk for stemningen i disse matknappe dagene er følgende anekdote som går mann og mann i mellem:
Tyskerne har besluttet å dele Hamsuns samlede verker mellem sig selv og nordmennene. Tyskerne tar "Markens grøde" og "Viktoria", mens nordmennene får beholde "Sult".

---

Nazi-styret foretar f.t. masseavskjedigelser av lensmenn som har vist at de har det rette norske sinnelag. I Telemark er 7 lensmenn avskjediget i løpet av ganske kort tid.

---

Nazi-korrupsjonen med stipendier til "Utvalgte" forfattere har nå tatt slike former at Forfatterforeningen har sett sig nødt til å presisere at den i allfall ikke har noe ansvar. I et rundskriv til medlemmene er det blitt oplyst at Forfatterforeningen ingenting har hatt å gjøre med utdelingen av stipendiene fra Staten, og fra Houens og Schäfers legater.

---

Da regiment Viken, som den første avdeling av Den norske Legion forlot Norge, holdt sjefen, major Bakke, en større tale, og nevnte der bl.a. at regimentet skulle gå i kamp for "å vinne Norges frihet og selvstendighet tilbake". To avsnitt av talen handlet om dette, og begge avsnitt var tatt med i det referat N.T.B. sendte ut. Umiddelbart etter sendte imidlertid den tyske sensuren ut forbud mot å gjengi disse to avsnittene, og de kom altså ikke med i avisenes referater.

---

Viseordføreren på Lista, n.s.mannen Køhn, er avsatt fra sitt hverv på grunn av underslag. Han har arbeidet for et n.s.firma i Kristiansand som har utført Judas-gjerninger for tyskerne på den store flyveplassen på Kjevik. Køhn er nå anmeldt, men det er visstnok meningen at saken skal begraves i stilhet, og han måtte altså fjernes fra sin stilling som viseordfører. - En tidligere viseordfører er også tidligere avskjediget fra en stilling på grunn av underslag.

---

Mandal er ilagt en bot på 100,000 kroner på grunn av manglende elskverdighet og dårlig oppførsel mot gjestene.

---

En norsk sjømann, som for kort tid siden opholdt sig i Hamburg, opplevde et flere timer langt bombardement av byen. Det blev anrettet store ødeleggelser i havnekvarterene og i områdene innover mot byen. Store brander raste i to dager. Det skip sjømannen var med, drog videre til Rotterdam, og her blev sjøfolkene øienvitne til innlastning av tyske tropper i 2 store transportskib. Et av transportfartøiene blev imidlertid sprengt i luften på havnen under et engelsk flyangrep. Vår meddeler så sprengningen som var meget uhyggelig. Skibet fikk en fulltreffer midtskibs, og på et øieblikk var hele skibet med innhold forsvunnet.

---

"Deutsche Allgemeine Zeitung" inneholdt 12. august en dødsannonse over en fallen soldat, der det til slutt blev henvist til Romerbrevets 8. kapitel, XXXXXX 35-39 vers. - Det heter i dette skriftstedet: For din skyld drepes vi hele dagen, vi er regnet som slaktefår!

---

"Dagbladet" i Oslo hadde fredag den 29. august en modig leder om den ublide skjebne de små nasjoner har lidt under den krig Hitlerregimet har påtvunget store deler av verden. I samme nummer hadde bladets populære kåsør, Mumle Gåsegg, en petitartikkel som i fine, ironiske vendinger behandlet temaet fra en annen synsvinkel. Onsdag den 3. september blev Mumle Gåsegg, (journalist Johan Borgen) og bladets fungerende redaktør, Gunnar Larsen, arrestert. De blev begge sendt direkte til konsentrasjonsleiren på Grini.

---

Redaktør Aksel Zachariassen, Kongsvinger Arbeiderblad, som blev arrestert like etter krigsutbruddet Sovjet-Tyskland, og i flere uker satt internert på Kongsvinger festning, er nå flyttet til fengslet i Møllergaten 19 i Oslo.

Stillingen på østfronten.

Slaget om Leningrad fortsetter med uforminsket styrke og etter de tyske meldinger er byen blitt omringet, slik at den er blitt avskåret fra enhver landverts forbindelse med omverdenen. Fra russisk hold foreligger det ingen bekreftelse av disse meldingene, men de er heller ikke blitt direkte benektet, og en gjør derfor best i å regne med at Leningrad er blitt omringet. Det gjenstår imidlertid å se hvor sterk den linjen er som er blitt trukket opp av tyskerne og finnene øst for byen, og om den kan stå sig mot de angrep som russerne sikkert vil rette mot den, både fra den egentlige Leningrad-front og fra øst (d.v.s. i ryggen på de tyske og finske tropper). Det kan ikke være tvil om at tyskerne har satt inn alt disponibelt materiell i kampene om Leningrad, og at særlig luftvåpenet er blitt konsentrert i forsøk på å ødelegge de russiske befestningslinjer og flyplasser. Det russiske flyvåpenet og bakkeforsvaret har imidlertid ytt en glimrende motstand, og tyskerne synes ikke å ha vært i stand til å erobre luftherredømmet over slagmarkene. Når en ikke kjenner tyskernes planer om Leningrad - om byen vil bli beleiret og forsøkt utsultet eller om det vil bli forsøkt stormangrep mot byen - er det vanskelig å ha noen mening om utfallet av de kampene som raser når dette skrives. Ett er imidlertid sikkert: Angrepet i Leningrad-sektoren har kostet tyskerne enorme tap, både av soldater og materiell.

---

Fra midtfronten melder russerne at et slag, som varte i 26 dager, endte med at 8 tyske divisjoner blev smadret og drevet tilbake på en ganske bred front. Byen Jelnia, 60 miles sørøst for Smolensk er blitt erobret tilbake av russerne og fremrykningen er fortsatt noen kilometer forbi Jelnia. Denne avlastningsoffensiven fra russernes side kan bli meget alvorlig for tyskerne om den ikke blir stanset i tide.

---

I Ukraina har tyskerne stort sett ikke hatt noen fremgang den siste tiden, og kampene rundt Odessa har fått karakteren av stillingskrig. Alle tyske forsøk på å sette over Dnjepr er blitt slått tilbake med svære tap for de tyske ingeniørtropper som har forsøkt å bygge pontonbroer over elven, og russerne utnytter sikkert hver eneste dag som går til utbygging av sine stillinger på den østre bredden av elven. En melding forteller at russerne har fått flyforsterkninger fra Storbritannia på dette frontavsnittet.

Stillingen i Finnland.

Som før fortalt, er sterke krefter i sving for å skape grunnlag for en separatfred mellem Finnland og Sovjet etter at de finske troppene har vunnet tilbake det terreng som gikk tapt under vinterkrigen i 1939. Det kan ikke være tvil om at det store flertallet av det finske folket ønsker en fred nå, men det er like sikkert at tyskerne vil motsette sig at finnene trekker sig ut av "korstoget" mot bolsjevismen. Tyskland har store troppestyrker i Finnland, og de vil sikkert ikke vike tilbake for noe når det gjelder å opprettholde nordfronten mot russerne. Det er også klart at det finnes sterke krefter i Finnland som går helt inn for forbundet med den tyske nazisme, og sansynligvis får disse overtaket. I et opprop til de finske tropper sier Mannerheim uttrykkelig at det kreves fortsatt utholdenhet av den finske hær og at tiden ennu ikke er kommet til å bytte sverdet med plogen. Dette opropet viser at meningene er delte (at noen mener at tiden er kommet), og det er derfor tross alt grunn til å håpe at den finske innsats i krigen fra nå av vil avta i styrke. Hvis den finske reaksjon driver det for langt, kan Finnland komme til å stå i borgerkrigens tegn. Det er i så måte et farlig varsel at det finske politi nettop har arrestert 6 sosialdemokratiske riksdagsmenn.
Finnenes Tap har vært store, og de finske krigskorrespondenter ligger ikke skjul på det. En korrespondent skriver endog at "de falnes antall er enormt stort", og alle korrespondenter er enige om at tapene denne gang er større enn under vinterkrigen, da finnene mistet 23,000 mann. De finske meldinger kan gi oss en forestilling om de tyske tap. Det er sikkert

ingen grunn til å anta at tapene på den tyske fronten har vært mindre enn på den finske. Heller tvertimot. Finnene kjemper i terreng dekket med skog, og de kjenner desuten terrenget fra før, mens russerne må operere på de åpne russiske slettene som gir små muligheter for dekning. Kanskje har tyskerne større militær trening, men til gjengjeld er finnene sikkert flinkere til å utnytte terrengforholdene. Finnen fører også i stor utstrekning en enkeltmannskrig, hvor de individuelle ferdigheter kommer bedre til sin rett mens tyskerne går på i masser og må ha større tap.

Hvor store er de tyske tapene?

Ingen kan vite det med sikkerhet (knapt nok tyskerne selv), men Churchill hevder at de sikkert utgjør 1,5, kanskje 2 millioner mann, mens russerne regner med at minst 6o divisjoner for alltid er satt ut av spillet og at et stort antall andre har fått sin kampkraft vesentlig nedsatt. Det er sikkert nok at at de tyske tap har vært enorme, og når de etterhvert blir kjent, vil de ha en voldsom virkning. Det tyske sikkerhetspolitiet går en vanskelig tid i møte på hjemmefronten.

Observer.

Luftkrigen.

Berlin er i denne uken blitt angrepet en gang av russiske og en gang av engelske flystyrker. Det engelske angrepet var det kraftigste. Det varte i to timer og det blev anrettet store ødeleggelser. Ellers har engelske fly fortsatt sine angrep mot industrimål i Tyskland og skibsmål i norske, hollandske og franske farvann.

Sjøkrigen

utvikler sig fremdeles i de alliertes favør. Typisk nok har Churchill kunnet meddele at de alliertes skipstap i juli og august bare var en tredjedel av de tap som i samme tidsrum blev tilføidd den tyske og italienske skipsflåte. Angrepene har vært særlig vellykte i Middelhavet, hvor det i løpet av en uke er blitt senket eller skadd 36 tyske og italienske skip.

Den norske krigsmarinenx

teller nå 58 skip med 25o offiserer og omlag 25oo orlogsgaster. Skib fra denne flåten deltok i toktet til Svalbard og var i uken med på å senke en tysk 4ooo tonner i Kanalen.

---

En amerikansk lastebåt er blitt senket av en tysk ubåt 3oo km. sørvest for Island.

---

Engelske flåtestyrker, som opererer i arktiske farvann, har senket en lett tysk krysser (den samme som blev bombardert under det engelske flyangrepet på Kirkenes), en destroyer, en armert tråler og et annet skib.

---

Mens England ved krigsutbruddet i 1939 bare hadde en dårlig utrustet hær på loo,ooo mann i Midt-Østen og en svak luftstyrke, har det nå en hær på Østen 75o,ooo mann og en flystyrke, like stor som den som England hadde i alt ved krigsutbruddet.

---

En norsk arbeider, som i vinter fikk arbeid i Tyskland, har vist oss et par av sine lønningsposer. For to uker, nærmere bestemt 115,5 time, hadde han en bruttofortjeneste på 87,98 mark, men fra dette gikk forskjellige fratrekk til et samlet beløp av 25,65 mark eller nesten 3o prosent. - Og likevel var dette en meget god lønning etter tyske forhold.

---

Forordningen om den sivile unntagelsestilstand i Oslo, Aker og Bærum viser klart at vi går en terrortid i møte, ikke bare i de distrikter som i første omgang rammes av forordningen, men over hele landet. - Det gjelder derfor om å holde hodet kaldt i alle situasjoner. Vær på vakt mot de provokatører som sikkert vil dukke opp. Stol ikke på noen mer enn du stoler på dig selv!

---

"Jeg så dette hende i Norge".

Interessant kapitel av C.J. Hambro's berømte bok.

Like etter at stortingspresident C.J.Hambro kom til U.S.A., ga han ut en bok om hva han hadde sett i Norge under krigens første tid - "I saw it happen in Norway". Boken blev oversatt til svensk, men salget blev etter en tid stanset av regjeringen (forøvrig etter tysk trykk). Noen av eksemplarene blev imidlertid smuglet over grensen til Norge, og vi skal her gjengi et av bokens mest interessante kapitler i bokens:

SJØFORSVARET.

Dette er ikke en historie om de seksti dagers krig i Norge. En sådan historie kan ennu ikke skrives. Når alle skildringer og rapporter en dag er tilgjengelige og Norge igjen har fått en fri presse, blir det ikke en historie om et regulært felttog som publiseres, men skildringer om et antall små enheter som kjempet med fortvilet tapperhet i forskjellige deler av landet, uten forbindelse mellem de ulike enhetene og uten viten om det som hendte på andre hold.

Denne isolering er forklaringen på alle de ville rykter om forræderi som så dagens lys, hovedsakelig i Oslo og Stockholm. De fikk stor spredning takket være de tyske agenter, og fikk verdensomfattende publicitet av journalister som ikke hadde noen virkelige nyheter å sende sine aviser, og derfor sendte av sted alt de tøv de hørte.

Når et land angripes uten foregående varsel, må resultatet bli forvirring, og i denne forvirring har angriperen sin beste forbundsfelle. Det var dette som hendte i Norge, og vi må ha for øie visse fakta når vi prøver å forstå den norske regjerings politikk, som støttedes av et enstemmig storting, gikk ut på å opprettholde landets nøitralitet og holde Norge utenfor krigen. Derfor var det nødvendig for regjeringen å spille med åpne kort og handle i god tro overfor begge de krigførende parter. Det opstod stadig vanskeligheter og brytninger, men i mars måned hadde man i virkeligheten truffet noe som var en trilateral handelsoverenskomst. Dette betydde at engelskmennene kjente til og godtok kvotene for vår eksport til Tyskland, og at tyskerne kjente til og godtok de vilkår som vi var kommet overens med England om. I overenskomsten inngikk at Tyskland skulle få visse kvantiteter jernmalm fra Sverige over Narvik. I overenskomsten inngikk videre at Tyskland skulle kjøpe 30,000 tonn fisk i Norge. I Norge fantes imidlertid ingen store fartøier med de nødvendige kjøleanlegg for å skipe slike mengder fersk fisk til Tyskland. Det var således ikke noe særlig forbausende i det faktum at et anselig antall tyske fartøier kom op til den norske kysten i slutten av mars og begynnelsen av april. Tyskerne forklarte at det var nødvendig å arbeide med dobbelt skift ved båtenes lasting i Narvik. Tiden var kostbar og de fryktet at eksporten skulle stoppe. Men de tyske fartøier på vei nordover til Narvik, som lå i Bergen og Trondheim, hadde tyske tropper ombord, og de var ferdige til å landsettes når signalet gikk.

Det store tyske hvalfangstfartøi "Jan Willem" kom inn fra Ishavet under amerikansk flagg og med amerikanske kjennetegn. Det tok los i Andenes og førtes til Narvik av tysk los. Men lasten bestod ikke av hvalolje, men av bensin til det tyske flyvevåpen i Nord-Norge, av andre militærforråd og av tyske soldater.

Et stort antall tyskere - representanter for å kjøpe op fisk, handelsreisende, vicekonsuler og konsulatembetsmenn - hadde fått ansettelse i hver eneste norsk by. Anfallet på Norge var planlagt i måneder til den minste enkelthet, og planene virket helt og holdent etter timetabellen. - Den tyske forklaring på anfallet på Norge, at det skyldtes at England hadde lagt ut miner i norske farvann, var ikke bare latterlig, men også et bevis for den mest utilstlørede forakt for logisk tenkeevne og sund fornuft. Alle tyske fartøier hadde tatt sine ladninger ombord og forlatt tyske havner minst en uke før de engelske miner blev lagt ut. Og før fartøiene forlot Tyskland, hadde det uten tvil gått med uker til vidløftige forberedelser. Det er beklagelig at nordmennene var så umistenksomme at de ikke ante hva som skulle komme. Men forresten, hvem visste det? Hadde noe lands hemmelige

[illegible] etningsvesen underrettet regjeringen? Og i lyset av det som har [illegible] siden 9. april, kan ikke noen forbauses over at Norge blev tatt ved overrumpling. (Hambro redegjør så for vår flåte og dens tilstand og skjuler ikke at vi hadde foretrukket "smør for kanoner", som han citerer.) Han opplyser imidlertid at under anfallet på Norge led den tyske flåte følgende tap 9. april:
Ved Horten: to minesveipere som førte tropper, blev senket, en jager satt i kampudyktig stand og "Emden" alvorlig skadet. Ved Oscarsborg blev "Blücher" senket. Den var på 10,000 tonn, bygget i 1939, og hadde ombord henved 3000 mann, der i blant et stort antall politimenn og sivile embetsmenn som skulle ha tatt ledelsen i Oslo samme dag. Krigsskibet "Brummer" på 2400 tonn blev også senket fra Oscarsborg. Ved Kristiansand blev krysseren "Karlsruhe" på 6000 tonn og flere mindre skip senket. Ved Bergen blev krysseren Kønigsberg svært skadet av de norske batterier og senere senket av et engelsk bombefly. I Vestfjorden blev transportskipet "Alster" oppbragt. I Malangen blev et troppetransportskip med 300 mann senket.
Hambro forteller følgende, som gir den naturlige forklaring på en historie som quislinger og tyskere har utspredt om at den norske flåten hadde ordre til ikke å skyte på engelske og franske krigsskip:
"Befalingsmennene ved befestningene ved Kristiansand og de små jagere som var plassert der, blev ikke mindre overrasket enn offiserene i Horten da en tysk eskadre forsøkte å komme inn på havnen natten til 9, april. Men fartøiene og batteriene gav straks ild, og det tyske anfallet blev slått tilbake med betydelige tap for tyskerne. De kom igjen senere for å tvinge sig forbi festningene, men blev igjen slått tilbake. Den tyske krysseren "Karlsruhe" og noen mindre skip blev senket, og den tyske kskadren drog sig tilbake. Ut på morgensiden kom et telegram til den norske kommandant, avfattet i den norske flåtes hemmelige sifferkode. - Horten hadde da kapitulert - og det inneholdt at en flåte, bestående av engelske og franske jagere var på vei for å undsette de norske, "skyt ikke". Like etterpå så man et antall jagere som førte fransk flagg. Da de lykkelig og vel var kommet inn på havnen og hadde fått de to norske jagerne mellem sig og festningenes kanoner, senket de raskt det franske flagget og det tyske gikk til topps. Byen og de norske skipene var overlatt til tyskernes nåde og unåde, og landbatteriene kunne ikke ta indre havn under ild. Samtidig kom de tyske bombeflyene, og nordmennene kapitulerte for å redde byen fra ødeleggelsen". - Noe lignende inntraff i Bergen: " Da de tyske skip om natten anroptes av en norsk patruljebåt, svarte den tyske offiser på flytende engelsk: "Vi tilhører en engelsk eskadre som er kommet hit for å verne nordmennene mot tyskerne." Men engelske fartøier hadde ikke mer rett enn tyske til å trenge inn på Bergens befestningsområde, og de små fortene åpnet ild og det blev i all hast lagt ut miner... Ut på morgenen blev imidlertid minene sveipet unda og byen tatt"
Om kampene utenfor Narvik forteller Hambro bl.a.: " Sent på kvelden (8. april) meldtes at utenlandske krigsskip var på vei inn mot Narvik. "Eidsvold" gikk straks ut på fjorden; der hadde de små kystbatteriene ved innløpet åpnet ild uten at de hadde kunnet fastsette fartøienes nasjonalitet og uten å kunne stanse dem."Etter å haskildret "Eidsvold" tapre kamp som endte med at skipet blev senket ved en fulltreffer i ammunisjonslageret, skriver Hambro:
"De tyske handelsskip i Narvik deltok i striden og gjorde flittig bruk av sine skjulte maskinkanoner. Og for første gang blev det plutselig åpenbart at de alle hadde store troppestyrker ombord... Anfallet var yderst omhyggelig forberedt av den tyske konsul i Narvik, Nodde, som også tok meget aktivt del i de følgende tyske operasjoner i byen".

---

Så langt hr. Hambros bok. Vi har ikke kunnet ta med en brøkdel av de mange interessante opplysninger denne gangen, men vil vi få anledning til å komme med noen flere smakebiter ved en annen anledning.
Og så minner vi om mottoet vårt-:

VI TIER SAMMEN OG HOLDER UT SAMMEN!